

jeg vistnok, at det ærede Medlem sagde, ad en Sidedør forsøge at bringe et Princip ind, som siden vilde blive en Nabning, hvorigjennem et andet Princip under andre Omstændigheder kunde smutte ind Mourier: Ikke, at det var Meningen, ikke, at det var Meningen, men at det vilde blive saaledes forstaaet; jeg tager det paa ingen Maade som en Besskyldning for, at det skulde være en skjult Mening under en anden Udtalesse, men kun, at det kunde blive brugt saaledes. Nu er altsaa Spørgsmaalet ikke om det kunde blive brugt saaledes, thi det kan ikke forlanges af os, at man, idet man her foretager sig Noget, skulde rette sig efter den Brug, som der kunde gøres deraf under ganske andre Omstændigheder. Jeg skulde paa den Maade ikke have Lov at bære en Stok og sætte den ind i en Stue, fordi en Anden maaffee deraf kunde gjøre et skadeligt Nedskaab. Spørgsmaalet er altsaa ikke her, om Forslaget kan benyttes saaledes ved en skjæv, urigtig Fortolkning; Spørgsmaalet er her, om det ligger i dette Forslags Natur, om dette Forslag har den samme Oprindelse, om det har den samme Virkning. Den ærede Rigsdagsmand, som især forsøgte — thi der er flere, som have forsøgt det Samme — at godtgjøre, at dette Forslag saaledes skulde kunne bruges, og at det var rimeligt, at det maatte blive brugt saaledes, at det laae i Forslagets Natur, at det vilde blive brugt saaledes, citerede saavel den ærede Forslagsstillers som nogle af mine Ord, for deraf at udlede, at man ikke kunde tage feil af, at det maatte blive brugt saaledes; men jeg troer ikke, at han citerede saameget, som var nødvendigt for tilfulde at opfatte den hele Idee, og derfor vil jeg gjentage mit tidligere Anførte. Han gjorde ikke opmærksom paa hvad der er Hovedgrundlaget ved hele min Argumentation, at Lehns-godsset var en uopsigelig Capital, hvis hele Værdi kun var en Indtægtsværdi og ikke kunde blive til Andet, uden at det blev løsgivet fra de fideicommissariske Baand; han gjorde ikke opmærksom paa, at jeg sagde: Ved denne Løsgivelse, som forandrer Værdierne, er Staten berettiget til at have en Bessatning; Staten har ved mange begunstigende Omsætninger af

skulde den saa ikke i dette Dieblik kunne paa-lægge den? Kunne vi ikke nægte Staten Bessrettigelse til at sige til en Mand: Naar jeg giver Dig en Fordeel, saa kræver jeg en Dvelse, saa er hele Spørgsmaalet jo kun: Er Maalet for den Dvelse, man kræver, rigtigt? Jeg vil med Fornøielse indrømme Ret til at sige, at det Maal, vi her have sat, er en indirecte og en for ringe Bessatning, jeg indrømmer meget gjerne, at det maaffee havde været meget rigtigere at paaalægge en bestemt Afgift af den hele Omsætning, uden Hensyn til det enkelte Tilfælde; men kan man brevide os, at vi have gjort det Mindre, at vi have været tilfredsstillede med det mindre Gjennemgribende, at vi have ladet os nøie med det mindst Mulige? Vi have saa at sige fulgt Loven i alle dens Virkninger til det sidste Dieblik, vi have ikke ladet nogen af alle de Forhaabninger, man knytter til den — som skulle hidvære fra den Bessvillighed, der bestaaer hos Lehnsfamilierne for deres hidtilværende Undergivne, og som skulde hidvære en heldig Dvereenkomst — slippe bort, vi have, siger jeg, fulgt Loven med dette Haab, og først i det sidste Dieblik, da der ikke mere var Spørgsmaal om, at det kunde fortsættes længere, have vi sagt, at der endnu var et Middel for Staten til at skaffe sig den Andeel, som den er berettiget til at kræve som Afgift for sig og overgive til den Fæstefamilie, som gaaer ud fra Fæstet, og det er sikkerlig i de fleste Tilfælde en trængende Fæstefamilie, thi ellers var det en kjøbende Fæstefamilie. Jeg skal ikke negte, at det vilde have været mig hjært, om et Forslag af den Art, som den sidste Taler har bragt paa Bane, var kommet frem, et Forslag, som gif ud paa, at, naar man ikke enten i dette Dieblik eller med Fæsternes Born kunde komme til en Dvereenkomst, saa skulde man være berettiget til at fortsætte Fæstet i Fæstefamilien; jeg har ikke seet dette Forslag, men havde jeg seet det, saa troer jeg sikkert, at jeg var gaaet ind paa det — det havde dog været een Stemme mere. (S. A. Hansen: Forslaget indeholdt mere.) Man har sagt, at disse Bessættelser vare aldeles illusoriske, og at man, ved at lade en Fæster træde imellem, fuldkommen vilde kunne omgaae dem, man har benægtet, at de Bess